

Täysistunto

Keskiviikko 26.4.2017 klo 14.01—17.55

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 37/2017 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelua tästä asiakohdasta käydään kello 15:een saakka eli yhden tunnin ajan. Lähetekeskustelua jatketaan tarvittaessa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Mikäli keskustelu päättyy ennen kello 15:tä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan eli 4. asiakohtaan.

Keskustelu

14.04 Sisäministeri Paula Risikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisilla tulee olla edellytykset erilaisten yleisötapahtumien järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen mahdollisesti nopeastikin muuttuvassa turvallisuustilanteessa. Säännösten tulee tarvittaessa mahdollistaa turvallisuustarkastusten toimittaminen kattavasti eri tilanteissa yleisötilaisuuksissa ja -tapahtumissa. On tarpeen, että poliisimies voi tilanteen edellyttäessä tarkastaa henkilön sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on kiellettyä.

Nyky säännöksissä on havaittu täydentämistarpeita sen suhteen, missä tilanteissa ja milloin esineiden ja aineiden varalta poliisimies voi toimittaa turvallisuustarkastuksen erilaissa tilaisuuksissa. Epäselvyyttä on ilmennyt myös siinä, minkä säännösten nojalla poliisimies on oikeutettu toimittamaan tarkastuksen. Hallitus esittää, että poliisilain turvallisuustarkastussääntelyä täydennetään ja täsmennetään siten, että poliisilla olisi tilanteen edellyttäessä mahdollisuus nykyistä kattavammin turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

Arvoisa rouva puhemies! Ehdotetun lain tavoitteena on erilaisten tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen mahdollistamalla kattavammat poliisin toimittamat turvallisuustarkastukset tilaisuuksien alueella ja läheisyydessä. Tavoitteena on estää vaaraa aiheuttavien ja muuten laittomien esineiden ja aineiden kulkeutumista yleisötilaisuuksiin ja mahdollistaa niiden hallussapitoon puuttuminen nykyistä tehokkaammin yleisötilaisuuksissa ja -tapahtumissa. Tavoitteena on muun muassa estää huumausaineiden laiton levittämistä yleisötapahtumissa. Poliisimiehen turvallisuustarkastusoikeutta ehdotetaan laajennettavaksi sekä alueellisen että esineellisen [Hälinää — Puhemies koputtaa] ulottuvuuden osalta siten, että se vastaisi pitkälti voimassa olevaa järjestyksenvalvojan turvalli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

suustarkastusta koskevaa sääntelyä. Esityksessä ei ehdoteta uusia menettelytapoja turvallisuustarkastuksen toimittamiseen.

Esitetyillä poliisilain muutoksilla varmistettaisiin, että poliisimiehellä on alueellisesti riittävän kattava oikeus tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen välttämättä edellyttämän tarkastuksen suorittamiseen. Poliisimiehen oikeus turvallisuustarkastuksen toimittamiseen kattaisi lähtökohtaisesti kaikilla tilaisuuden järjestämis-, tapahtuma- ja majoitusalueilla ja niiden välittömässä läheisyydessä olevat henkilöt, ei kuitenkaan kotirauhan suojaamassa paikassa olevaa henkilöä. Poliisimiehen oikeutta turvallisuustarkastuksen toimittamiseen ei enää rajoitettaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin.

Voimassa olevien säännösten mukaan poliisimiehellä on oikeus tarkastaa henkilö ainoastaan sen varmistamiseksi, ettei hänellä ole hallussaan sellaisia esineitä, joilla voidaan aiheuttaa vaaraa henkilön turvallisuudelle. Esityksen mukaan poliisihenkilö voisi tarkastaa henkilön vaarallisten aineiden, [Hälinää — Puhemies koputtaa] vaarallisten esineiden varalta mutta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muutoin laissa tai lain nojalla kielletty. Esimerkiksi huumausaineiden laittoman levittämisen estämisen tehokkuus ja kattava valvonta tilaisuuksissa saattavat edellyttää, että turvallisuustarkastus voidaan suorittaa sekä tilaisuuden järjestämisalueella että sen välittömässä läheisyydessä.

Ehdotetussa laissa korostettaisiin nykysääntelyä selkeämmin suhteellisuusperiaatteen sisältyvää vaatimusta siitä, että turvallisuustarkastus voidaan tehdä vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. — Kiitos.

14.08 Mika Raatikainen ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen itse toiminut poliisina myös huumausainepoliisissa ja pidän hallituksen esitystä tarpeellisena ja hyvänä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilain turvallisuustarkastussääntelyä siten, että poliisilla olisi mahdollisuus nykyistä kattavampien turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Poliisilla olisi tilanteen välttämättä edellyttäessä oikeus tarkastaa henkilö paitasi vaaraa aiheuttavien esineiden ja aineiden varalta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan sellaisia esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muuten laissa tai lain nojalla kielletty.

Lisäksi poliisimiehen oikeutta tarkastuksen tekemiseen tilaisuus- tai tapahtumapaikoilla täydennettäisiin nykyisestä siten, että poliisimies voisi tilanteen edellyttäessä kohdistaa turvallisuustarkastuksen myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaan henkilöön. Tässä kohtaa on syytä huomata, että esityksessä todetaan selkeästi, että tarkastukselle on aina oltava perusteltu syy eikä säännös oikeuta tekemään ratsiatyyppisiä, kehen tahansa kohdistuvia turvallisuustarkastuksia.

Turvallisuustilanne on Suomessa ja muualla heikentynyt, siksikin on hyvä, että hallitus on nähnyt tarpeelliseksi sekä täydentää että täsmentää lakia tarkastusoikeuden alueellisen ulottuvuuden ja tarkastuksen piiriin kuuluvien esineiden ja aineiden osalta. Poliisin käytännön työssä on havaittu, että tarkastustoimivaltuuden alueellista kattavuutta on tilaisuuksien turvallisuuden ylläpidon näkökulmasta tarpeettomasti rajoitettu. Tätä näkökulmaa tukee myös oikeuskirjallisuus. On tarpeen muuttaa lakia niin, että tilanteessa, jossa poliisi saa tilaisuuden aikana uskottavan vihjetiedon siitä, että jollakin tilaisuudessa paikalla oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

jalla on hallussaan vaarallinen esine tai vaarallista ainetta, poliisilla olisi mahdollisuus turvallisuustarkastusten toimittamiseen.

On myös todettu, että suurissa yleisötilaisuuksissa on tarve ennalta estävässä tarkoituksessa tehtäviin poliisin toteuttamiin tarkastuksiin ilman varsinaista konkreettisen rikos epäilyn olemassaoloa. Suurissa tilaisuuksissa on usein vaikea havaita yksittäistä henkilöä, mutta tilaisuuden turvallisuuden varmistaminen voi kuitenkin edellyttää puuttumista vaaraa aiheuttavien tai muuten laittomien esineiden tai aineiden tuomiseen yleisötilaisuuteen. Hallituksen esityksessä järjestyksenvalvojan lisäksi myös poliisimiehen tulee voida tarkastuksin valvoa esineiden ja aineiden hallussapidon kiellon noudattamista tilaisuudessa, jos tilanne sitä välttämättä edellyttää. Myös tässä kohtaa on tarpeellista, että poliisin oikeudesta turvallisuustarkastuksen tekemiseen erilaisissa tilaisuuksissa sekä tarkastuksessa noudattavista menettelytavoista säädetään selkeästi poliisilaissa.

Hyvää tässä hallituksen esityksessä on sekin, että säästöjen tarkennuksilla parannetaan tilaisuuksien järjestystä ja turvallisuutta niiden alueilla ja läheisyydessä. Näin pystytään myös paremmin estämään vaaraa aiheuttavien ja muuten laittomien esineiden ja aineiden tuomista yleisötilaisuuksiin. Yhtenä pyrkimyksenä on tietenkin estää huumausaineiden laiton hallussapito ja levittäminen yleisötapahtumissa ja niiden järjestämisalueilla. On huomattava, että tarkennukset eivät koske kotirauhan suojaamassa paikassa olevaa henkilöä, niihin on omat pykälänsä.

Koulutetun koiran käyttäminen menettelytapana on myös perusteltua esimerkiksi räjähdysaineiden tai huumausaineiden varalta tehtävän turvallisuustarkastuksen toimittamisessa. Koiran käyttö on käsin tunnustelua vähemmän kohdehenkilön henkilökohtaiseen koskemattomuuteen puuttuva tarkastuksen toteuttamistapa. Laittomien huumausaineiden tuominen yleisötilaisuuksiin voi häiritä tilaisuuksien järjestystä sekä henkilöiden turvallisuutta. Erityisen tärkeänä pidän tätä sellaisissa tilaisuuksissa, joissa on paljon nuoria osallistujia. Päihteiden helppoa saatavuutta pidetään keskeisenä nuorten päihteidenkäytön riskiä lisäävänä tekijänä. [Eero Heinäluoma: Miksi pitää maitokauppaan viedä väkevät juomat?] — No, ne ovat näitä laillisia huumeita. Tämä edustaja Heinäluomalle.

Säännöksissä korostettaisiin nykysääntelyä selkeämmin vaatimusta siitä, että turvallisuustarkastus voidaan tehdä vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Turvallisuustarkastusoikeuden tilanteellista ja alueellista ulottuvuutta koskevien säännösten täydentäminen poistaisi epäselvyyksiä siitä, missä tilanteessa poliisimiehellä on tilaisuuksissa tai tapahtumissa oikeus toimittaa turvallisuustarkastus. Kaikki edellä mainitut muutokset ovat välttämättömiä tilanteessa, jossa turvallisuus voi olla uhattuna hyvinkin nopeasti.

Samalla käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni hallitusta 34,5 miljoonan euron lisämäärärahaa poliisille ja 3,5 miljoonan euron rahasta suojelupoliisille — tulevat tarpeeseen, tosin ne ovat vain laastareja eivätkä ratkaise mitään.

14.13 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on siis kyse poliisilain 2 luvun muuttamisesta. Eli poliisille tulisi mahdollisuus nykyistä kattavampien turvallisuustarkastusten tekemiseen erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Tämä laki voidaan hyvin nähdä ennen muuta vastaamisena muuttuneisiin turvallisuusuuhkiin, niin kuin edellä edustaja Raatikainen, entinen poliisimies, asiaa hyvin kuvasi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

Poliisi saa siis tämän lain myötä nykyistä laajemmat mahdollisuudet tutkia ihmisten tarvat yleisötilaisuuksissa ja esimerkiksi vaikkapa valtiovierailuiden tai muiden tämäntyyppisten tapahtumien yhteydessä ilman mitään rikosepäilyä. Terrorin uhka on varmasti tämäntyyppinen, joka näissä voisi tulla kysymykseen, tai sitten, niin kuin edustaja Raatikainen esille toi, isot yleisötapahtumat, festarit ja niissä olevat huumeongelmat. On kuitenkin niin, että poliisin tekemien turvallisuustarkastusten edellytyksenä jatkossakin olisi se, että ne on nähty välttämättömäksi suurten tapahtumien riskejä arvioitaessa. Oikeastaan tähän itse haluaisin hivenen lisäselvitystä. Eli voidaanko katsoa suoraan tuollainen festaritapahtuma sellaiseksi, että näitä tarkastuksia voidaan vaikkapa huumeiden näkökulmasta tehdä? Tähän mielelläni ministeriltä myös hivenen lisävalaistusta toivoisin.

Poliisille tulisi siis oikeus tarkastaa henkilö paitsi vaaraa aiheuttavien esineiden ja aineiden varalta myös sen varmistamiseksi, ettei henkilöllä ole hallussaan sellaisia esineitä tai aineita, joiden hallussapito tilaisuudessa on muuten laissa tai lain nojalla kielletty. Oikeus tarkastukseen laajenisi siis koskemaan myös tilaisuuden järjestämisalueella olevaa henkilöä. Nykylaissahan itse asiassa järjestyksenvalvojilla on kokoontumislain kautta jopa poliisia suuremmat oikeudet tarkastuksen tekemiseen tapahtumissa. Toisaalta poliisi voi taas käyttää myös huumeiden etsintään koulutettua koiraa tarkastusten tekemiseen, kun järjestyksenvalvojilla ei taas tätä oikeutta nykyisin ole. Kuitenkin nykyisin mukaan poliisi on saanut tähän asti tutkia vain tilaisuuksiin tulijat ja lähtijät ja aitojen vieressä ulkopuolella olevat henkilöt. Sisälle päässeeseen tai tapahtumassa jo olevaan henkilöön eivät poliisin oikeudet ole siis ennen tätä lainmuutosta ulottuneet. Poliisimiehen oikeutta tarkastuksen toimittamiseen ei siis enää rajattaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin. Jatkossakin tämä kuitenkin menisi niin, että sisään tullessa oikeus tarkastuksiin olisi pienemmällä kynnyksellä kuin sieltä pois lähtiessä tapahtuvat tarkastukset. Poliisille tulisi lakiesityksen mukaan oikeus tarkastaa henkilö paitsi vaaraa aiheuttavien myös muuten kiellettyjen esineiden ja aineiden varalta. Tällaisia olisivat esimerkiksi huumausaineet tai räjähdaineet.

Viimeisenä asiana nostaisin esille edustaja Raatikaisen muutama vuosi sitten kirjallisesa kysymyksessä esille nostaman Oulun kävelykadun tapauksen, missä tehtiin huumevalvontaa. Silloin poliisikoirien käyttöä päätettiin rajoittaa apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuojan huomautettua siitä, että huumekoiraa käytettiin yleisötilaisuudessa niin, että se nuuhki ohimenijöitä, ja tämä koettiin lainvastaiseksi toiminnaksi. Huumekoirien käyttöä alettiin siis rajoittaa niin, etteivät ne saa nuuskaa kadulla kulkijoita tai festivaalivieraita. Edustaja Raatikainen teki tästä silloin kirjallisen kysymyksen, ja nyt olemme siinä tilanteessa, että meillä on lakiesitys. Ja en aivan itse tuota lakiesitystä lukiessani päässyt varmuuteen siitä, antaako tämä jatkossa tämän oikeuden, mitä Oulun kävelykadulla käytettiin ja mihin apulaisoikeusasiamies Pajuoja puuttui. Eli kysyisin ministeri Risikolta: voiko jatkossa poliisikoiraa käyttää tällä tavalla yleisötilaisuuksissa, eli voitaisiin nuuhkia esimerkiksi räjähteitä taikka huumeita tapahtumiin tulevilta ilman etukäteistä epäilyä?

Arvoisa puhemies! Näihin kysymyksiin toivottavasti jossain vaiheessa keskustelua saadaan vastauksia, mutta kiitosta täytyy antaa siitä, että jälleen tässä tehdään yksi hyvä uudistus turvallisuuden vahvistamiseksi ja siihen, että voimme tämänkin kautta ennaltaehkäistä erilaista rikollisuutta, joka on pahimmillaan jopa terrorismia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

Puhemies Maria Lohela: Otetaan vielä tuosta listalta edustaja Päivi Räsänen, ja sen jälkeen debattimahdollisuus.

14.18 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä esitys, joka täällä on jo hyvin perusteellisesti sekä ministerin että edustajatoverien toimesta esitelty, on mielestäni kannatettava ja perusteltu, ja se vastaa oleellisesti niihin puutteisiin, joita poliisin toimivaltuuksissa on käytännössä esiintynyt. Yksi oleellinen muutos, joka tässä tulee, on se, että poliisimiehen oikeutta turvallisuustarkastuksen toimittamiseen ei enää rajattaisi, niin kuin nykyään, ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen välittömässä läheisyydessä oleviin henkilöihin, vaan se voisi kohdistua myös siellä varsinaisessa tilaisuudessa oleviin henkilöihin, mikä parantaa poliisin mahdollisuuksia huolehtia järjestyksestä ja hoitaa lakisääteisiä tehtäviään. Aivan oleellisesti tämä esitys tukisi nimenomaan yleisötilaisuuksiin ja tapahtumiin liittyvää huumausainerikostorjuntaa.

Täällä esityksessä puhutaan asiasta, johon edustaja Heinonen myös kiinnitti huomiota, nimittäin siitä, että turvallisuustarkastus voitaisiin toimittaa myös käyttäen apuna koulutettua koiraa. Tämähän on tietenkin nytkin jo mahdollista, mutta tämän esityksen mukaan se edelleen laajentaisi niitä tilanteita, joissa tätä voisi käyttää. Esimerkiksi laittomasti hallussa olevien huumausaineiden osalta koiran käyttö voi huomattavasti tehostaa turvallisuustarkastusten kohdentamista sellaisissa tilaisuuksissa, joihin osallistuu runsaasti henkilöitä. Mutta itselläni oli kyllä tuo sama kysymys mielessä, mikä edustaja Heinosenella oli, että millä tavalla se vaikuttaisi sitten juuri tähän apulaisoikeusasiamies Pajuojan käsittelemään tapaukseen, jossa poliisikoira voisi sitten ilman erityistä kohdentamista kulkea siellä tilaisuuksissa. Todennäköisesti siinä kyllä aika paljonkin jäisi kiinni sitten niitä, joiden kohdalla se koira tekisi merkinnän. No, totta kai tämä mahdollisuus on sinänsä hyvä ja tarpeellinen, jos näin on.

Viime syksynä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos oli osana tällaista eurooppalaista tutkimusyhteisöä suorittamassa 60 eurooppalaiskaupungista jätevesitutkimuksen, jonka tulos oli nimenomaan Suomen osalta erittäin huolestuttava. Sen mukaan metamfetamiinin käyttö Suomessa on jyrkästi kasvanut, ja esimerkiksi Espoossa tämän huumeen määrät olivat lähes 20-kertaistuneet vuoden takaisesta, Helsingissäkin 16-kertaistuneet. Samoin monissa muissa kaupungeissa tämä kasvu oli nähtävissä. THL oli kyllä hyvin huolestunut tästä ja arvioi, että joka tapauksessa tämä merkitsee sitä, että juuri tämän huumeryhmän käyttö on kasvussa, ja yllättävän rajustikin kasvussa. Ja toki päihteiden käyttö aiheuttaa myös niitä järjestyshäiriöitä, paitsi että se on tietenkin erityisesti nuorten kohdalla terveyden ja kansanterveyden kannalta vakavaa ja vahingollista.

Todellakin on hyvä, jos ministeri voi antaa vielä tarkentavan vastauksen juuri tähän kysymykseen, jonka edustaja Heinonenkin täällä kysyi.

Sitten tähän lopuksi vielä haluan sen todeta, että on tarpeen, että poliisilla on riittävät toimivaltuudet huolehtia tehtävistään, mutta aivan yhtä tärkeää on se, että poliisilla on myös riittävät resurssit. Ja nyt täytyy kyllä onnitella ministeri Risikkoa tuosta eilisestä puoliväliriihen tuloksesta, että sisäisen turvallisuuden hoitoon on saatu lisää määrärahoja se 46 miljoonaa, ja siitähän tietysti menee muihinkin tarkoituksiin, Rajavartiolaitokselle ja supoon, mutta poliisillekin sitten jonkin verran. Ehkä ihan niihin lukuihin ei varmaankaan päästä, mitä täällä keskustelussa toivottiin, että päästäisiin. Esimerkiksi perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja puhui poliisin kohdalla 60 miljoonasta eurosta, jolla pystyttäisiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

merkittävästi lisäämään sitä poliisimiesten määrää, eli ihan niihin lukuihin ei nyt päästä. Mutta joka tapauksessa tämä on erittäin hyvä askel eteenpäin, myös poliisiresursseissa.

Puhemies Maria Lohela: No niin, debatin käyminen on nyt mahdollista. Pyydän halukkaita ilmoittautumaan. Edustaja Heinäluoma aloittaa.

14.25 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä ehdotus todellakin kuuluu niihin hallituksen lakiesityksiin, joita voi kannattaa. Poliisien valtuuksien pitää olla selkeät ja sekä poliisimiesten että myös suuren yleisön tiedossa yleisötilaisuuksissa.

Näiden erilaisten yleisötilaisuuksien ja muuttuvien turvallisuustilanteiden todellisuus on meillä kuitenkin läsnä laveammalti, ja tämä päätös, joka nyt tässä on esillä, ei näitä ongelmia ratkaise. Samaan aikaan meillä on 20 vuotta sitten luotu täydennyspoliisijärjestelmä, joka on tehty sitä varten, että löytyisi apuvoimia muuttuvissa tilanteissa. Näitä täydennyspoliiseja ei ole koskaan käytetty näiden 20 vuoden aikana. Ne ovat vähän kuin Euroopan unionin nopean toiminnan joukot. Kun kuitenkin tilanteita on, joissa tarvetta selvästi olisi, ja tästä on puhuttu myös eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostossa, jään kysymään: onko ministerin työlistalla nyt tämä täydennyspoliisien toiminnan kehittäminen niin, että siihen saataisiin apua, kun kaikki asiat eivät tule ratkeamaan niillä vähäisillä rahoilla, joita kehysriihessä eilen on päätetty?

14.26 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Alkuun minäkin haluan kiittää ministeri Risikkoa siitä, että hallituksen kehysriihessä saatiin merkittäviä panostuksia sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen.

Kiinnitän huomiota edustaja Räsäsen puheenvuoroon, jossa hän sanoi, että poliisilla pitää olla riittävät toimivaltuudet, sellaiset mitä Suomen kaltaisissa oikeusvaltioissa poliisille kuuluu. Osoitan puheenvuoroni perustuslakivaliokunnan jäsenille, vaikka virkamatkan vuoksi heitä ei taida salissa juurikaan olla paikalla. Nimittäin jokin aika sitten perustuslakivaliokunta otti minua hämmästyttävän kannan, jossa katsottiin, että vangin laittaminen käsirautoihin kuljetuksen aikana ei ole perusteltua, vaikka hallituksen esityksen mukaan "se on välttämätöntä vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi" ja niin edelleen.

Sama tilanne on nyt käsillä: toisaalta ihmisten oikeudet vapauteen, toisaalta turvallisuus. Toivon todella perusteellista harkintaa ja järkevää ratkaisua perustuslakivaliokunnalta.

14.27 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varmasti tarvitaan riittävät valtuudet ja riittävät resurssit poliiseille, mutta tarvitaan myös riittävästi harkintaa ja järjen käyttöä. Kun tässäkin kuitenkin vaaditaan tulkintaa — puhutaan "kuin tilanne välttämättä edellyttää" tai "välittömässä läheisyydessä" — ja täällä on viitattu teksteissä muun muassa jalkapallo-otteluihin, niin on ainakin toivottavaa, että uudessakin tilanteessa tämä lainsäädäntö ei johda siihen, että tulkinta ja käytännön soveltaminen johtavat provosoitumiseen, joka aiheuttaa lisää uusia ongelmia. Kuvittelen nyt vaikka tilannetta, että kahden jalkapallojoukkueen kannattajajoukot kokoontuvat parin kilometrin päässä stadionista ja millä tavalla heihin suhtaudutaan. Riski on, että heillä on stadionille kuulumatonta materiaalia, esineitä, soihtuja tai niin edelleen, mutta kyllä siinä täytyy poliisin to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

della käyttää sitä viileää harkintaa ja tarkoituksenmukaista käyttäytymistä, jotta ei provosoida pahempia ongelmia.

14.28 Kari Kulmala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman kommentoin tätä täydennyspoliisijärjestelmää. Eli ensinnäkin nämä, jotka täydennyspoliisijärjestelmään on otettu mukaan, ovat jo riittävän vanhoja siirtymään reserviin. Seuraavat henkilöt, jotka tähän menisivät, täytyisi kouluttaa täysin uudestaan. Siellä ei ole enää sellaisia henkilöitä, joita voitaisiin käyttää.

Sitten tästä poliisikoiran käyttämisestä ja yleisötilaisuuksista kysynkin arvon ministeriltä: Jos minä mittaan nopeuksia tuolla tien reunassa ja kaikki, jotka ylinopeutta ajavat, otan sivuun tai jos minä puhallutan kuljettajia ja ne, jotka ovat humalassa, otan sivuun, niin millä tavalla se eroaa sellaisesta toiminnasta, että minun poliisikoirani haistettua henkilössä huumausainejäämiä tai huumausaineita hänet otetaan siitä sivuun? Mielestäni tämä on ihan samanvertainen asia.

14.29 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Myöskin kiitokset. Sosiaalidemokraatit on esittänyt rahaa niin kuin koko hallintovaliokunta täällä poliisien resursseihin ja rajavalvontaan, ja sitä nyt ainakin suurelta osin tuli.

Tähän varsinaiseen lakiesitykseen: Kaikki ymmärrämme, että on hyvä tarkistaa ihmisten erilaisiin yleisötilaisuuksiin viemät tavarat, mutta kun katsoo oikeusasiamiehen lausuntoa, niin tässä jää monta kysymystä vielä avoimeksi. Ensinnäkin se, mitenkä tämä epäily — onko se vain ihan hakuammuntana, että kuka tahansa tarkastetaan? Sitten täällä on kysymys siitä, että tämä ei hänen mukaansa ole ollenkaan enää turvallisuustarkastusta vaan rikostutkintaa — tämä ajattelu siitä, että mennään tutkimaan ihmisiä, jotka eivät välttämättä ole mitenkään siinä kohtaa epäilyttäviä. Ja täällä on aika lailla tiukkasanaisesti sanottu myöskin tähän alueelliseen kohtaan — kuinka suurelta ja laajalta alueelta voidaan tulkita, että kuuluu tähän tilaisuuteen — että se on perusoikeuksiin puuttumisen kannalta kestävä tilanne. Jotenka epäilen, että perustuslakivaliokunta niin kuin hallintovaliokuntakin joutuvat [Puhemies koputtaa] nämä tarkkaan käymään ja ehkä tekemään muutoksia.

14.30 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisin toimintavaltuuksien tulee olla riittävät, niin kuin täällä on monta kertaa todettu, ja tämä lakiesitys auttaa varmasti erilaisten yleisötilaisuuksien valvonnassa. Mielenkiinnolla kuulen ministerin linjausta tähän poliisikoirasasiaan, mikä on noussut nyt useissa puheenvuoroissa esille.

Täytyy sanoa, että myös edustaja Paatero nosti esille näitä oikeusasiamiehen nostamia huomioita. Erityisesti kun ajatellaan esimerkiksi erilaisia urheilutapahtumia tuolla maailmalla, niin on aivan itsestäänselvää, lähtökohtaista, että kaikkien, jotka osallistuvat tuohon tapahtumaan, tuomat laukut ja tavarat tutkitaan ja katsotaan läpi. Tietenkin kyseessä useimmiten on joku suljettu tila, stadion tai vastaava, mutta myöskin sitten ylipäättänsä koko alueelle tuleminen, joka saattaa olla kilometrien päässä siitä varsinaisesta kohteesta, aiheuttaa näitä tämäntyyppisiä tarkastustilanteita. Siinä mielessä itse ajattelen, että tämä on tänä päivänä ihan välttämätöntä, jotta tällaiset suuret yleisötilaisuudet voidaan ylipäättänsä järjestää. [Puhemies koputtaa] Toivon, että Suomessakin ymmärretään, mihin tämä maailma on menossa, ja sen mukaan ei tehdä vääriä linjauksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

14.32 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on kaksi merkittävää asiaa nyt tapahtumassa. Ensinnäkin tämä hallituksen esitys, joka antaa poliisille lisää valtuuksia huumeiden vastaisessa työssä ja tietenkin muun turvallisuuden edistämisessä, ja on todella hienoa, että poliisi saa nyt 38 miljoonaa rahaa.

Edustaja Kulmala ja myös edustaja Räsänen nostivat tärkeät asiat esille: meidän täytyy entistä enemmän kohdentaa liikenteessä valvontaa nimenomaan huumausaineisiin, koska joka päivä saa lehdestä lukea, miten joku törtöilee huumeissa ja parhaat jo pysähtyvät liikenneympyrään, kun eivät tiedä, missä päin maailmaa ovat menossa. Ja edustaja Räsänen puuttui samaan asiaan kuin mihin itsekin puutuin viime viikolla, juuri tähän huumausaineiden lisääntyneeseen käyttöön, joka voidaan jätveisestä tutkia. On aika hälyttäviä numeroita, mitä nimenomaan Espoossa ja Helsingissä todettiin. Tämäkin osoittaa, miten vahvasti on myös kunnissa ja joka kaupungissa otettava ohjelmaan huumeitten vastainen työ ja myös hoitopaikat nuorille, jotka ovat joutuneet huumeitten koukkuun.

14.33 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minun mielestäni lähtökohdiltaan tämä lakiesitys on tarpeen. On mielestäni hyvä, että valtuudet ovat selkeät, ja yleislähtökohta on varmasti näin.

Puhemies! Sitten täällä on noussut muutamia oheiskysymyksiä liittyen poliisiin. Meilähän täällä muutama viikko sitten käytiin perjantaikeskustelu näistä poliisien voimavaroista, jotka olivat kehyksessä täysin riittämättömät siihen nähden, mitä sitten sanallisesti erilaisissa selonteoissa tavoitellaan. Sosiaalidemokraatit silloin jo vaativat, että riihessä on tultava lisää rahaa poliiseille. Olemme sitä myös itse esittäneet, ja sinänsä oli hyvä, että sitä tuli. Mutta kuten sanottu, eiväthän nämä voimavarat vielä mitkään riittävän suuret sinänsä ole, ja siksi on tärkeää myös, jos ministeri voisi kommentoida muun muassa tähän edustaja Heinäluoman esittämään kysymykseen täydennyspoliisista.

Toinen asia, mikä täällä silloin keskusteltiin, oli tämä alkoholilainsäädännön uudistus. Kun sitä kautta tulee ilmiselvä tarve lisäpoliisivoimille, lisämäärärahoille, niin aikooko hallitus nyt harkita tästä näkökulmasta tätä kyseistä alkoholilainsäädännön uudistusta [Puhemies koputtaa] vielä uudelleen, ettei nyt taas tätä kautta sitten tule lisävoimavaratarpeita? [Eero Heinäluoma: Vai pitääkö saada kristilliset hallitukseen?]

14.34 **Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoma otti esille tärkeän seikan näistä täydennyspoliiseista. Itse noin parikymmentä vuotta sitten toimin poliisin ampumakouluttajana, voimankäyttökouluttajana, taktiikkakouluttajana, asevastuuhenkilönä ja vielä poliisikoiranohjaajanakin, ja tuolloin, kun tämä täydennyspoliisijärjestelmä otettiin käyttöön, minulla oli koulutusvastuu ja minä esitin päällystölle, että voidaanko näitä täydennyspoliiseja nyt lähteä sitten kouluttamaan, että voi toimia tukihenkilönä poliisin kanssa. Valitettavasti jo silloin törmättiin siihen, että meillä on niin niukat määrärahat, että minä voin kouluttaa ainoastaan poliisihenkilöstöä, ei ollut lisäresursseja kouluttaa näitä täydennyspoliiseja. Aivan samoin kuin edustaja Heinäluoma tuossa kysyikin: onko meillä mahdollisuutta nyt? Esimerkiksi tällä hetkellä juuri varusmiespalveluksesta vapautuneet ja sen suorittaneet sotilaspoliisit olisivat erinomainen kohderyhmä. Nimittäin nämä 20 vuotta sitten täydennyspoliiseiksi valikoituneet henkilöt ovat jo eläköitymässä ja heidän osaltaan voidaan puhua paperitiikeristä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

14.35 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minäkin yhdyn näihin kiitoksiin tästä lisärahasta, ja kristillisdemokraatit varmaan ihan ensimmäisenä esittivät poliisille lisämäärärahoja, ehdottomasti. [Timo Heinosen välihuuto] — Ehdottomasti. — Poliisien oikeuksia, valvontaa ja turvallisuuden ylläpitämistä laajennetaan, ja se on hyvä. Kaikki tunnistamme tämän tarpeen tässä.

Yksi asia jäi tässä vähän mietityttämään: Kun näitä festivaaleja nykyään on hyvin paljon kaikkialla ja tiedämme, että poliisin resurssit eivät riitä niitä valvomaan, ja on asetettu näille järjestäjille vastuu järjestää nämä turvatoimet siellä, niin olisi hyvä, jos valiokunnassa nyt hieman sivuttaisiin sitä, miten jatkossa tämä poliisien ja turvamiesten yhteistyö turvataan ja sitten myös tämä koulutus, miten ja millä tavalla näitä aika lähellekin ihmistä meneviä asioita sitten suoritetaan. Tämä Espoon tilastollinen tilanne, puhemies, johtuu siitä, että Espoossa ei ole ollut ennen festivaaleja, ja sen takia siellä on merkittävä kasvu [Puhemies koputtaa] ikään kuin näissä asioissa, koska sinne on vasta hiljattain perustettu festivaaleja.

14.36 **Maria Tolppanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähtökohtaisesti on tietysti hyvä, että poliisille tulee lisää määrärahoja, mutta niitä resursseja täytyy sitten myöskin tulla toista kautta. Myöskin näitä poliisikoiria tarvittaisiin enemmän, ja voin kertoa, että meillä ei ole pelkästään huumekoiria, meillä on myöskin pommikoiria. Minä en halua elää pelon maailmassa, minä en halua elää maailmassa, missä pitää pelätä, mutta kun olen realisti, niin tiedän, että lintukoto ei loputtomiin säily edes meillä. Minun mielestäni meillä on syytä pitää huoli siitä, että meidän rajavartioidemme, meidän poliisivoimillamme on olemassa semmoiset toimintavaltuudet, joilla näihin asioihin pystytään puuttumaan. Varsinkin yleisötilaisuuksissa ne näyttävät olevan nytten ihan yksittäisten ihmisten toimien alla, ja se on, kuulkaa, rakkaat ystävät, pelottavaa.

14.37 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erittäin tärkeätä, että poliisivoimille tuli ja tähän sisäiseen turvallisuuteen tuli täällä lisää 38 miljoonaa euroa.

Itse jäin miettimään: Täällä on puhuttu erittäin ansiokkaasti siitä, että liikenneturvallisuuteen ja näitten huumeiden käyttäjiin on satsattava paljon. Minä näkisin vielä lisänä semmoisen asian — ja toivon — että nimenomaan tähän harmaan talouden tutkimiseen, mikä tuo osaltaan lisää rahoitusta takaisinpäin, satsataan myös näitä rahoja ja samalla liikenneturvallisuuden osalta raskaan liikenteen ja lähinnä laittoman raskaan liikenteen valvontaan saataisiin ammattimaista poliisivoimaa tarkastelemaan niitä liikenne rikkomuksia.

14.38 **Veera Ruoho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin hyviä puheenvuoroja täällä.

Osaltani kiitän hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta, sillä se osaltaan vastaa juurikin niihin tarpeisiin, mitä poliisilla käytännön työssä on tänä päivänä erilaisten uusien turvallisuusuhkien lisääntyessä.

Urani aikana olen myös itse saanut työskennellä näissä koirapartioissa. Koirat ovat erittäin arvokas työväline, myös työkaveri, jonka kyky tunnistaa niin räjähteitä kuin huumeita ynnä muita riippuen sen koulutuksesta on voittamaton.

Ihan lopuksi haluan myös kommentoida tuota poliisin saamaa rahoitusta: hienoa, että saatiin, mutta tarve olisi kyllä enemmän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

14.39 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministeri Risikolle ja hallitukselle näistä panostuksista turvallisuuteen poliisin lisäksi myös suojelupoliisiin ja ulkoiseen turvallisuuteen, raja-aidat ovat siinä tietysti hyvin päällekkäisiä tällä hetkellä.

Ihmisten turvallisuus — nostan sen tässä esityksessä kyllä kaikista päällimmäisimmäksi ja nyt huumeiden rinnalla ehdottomasti terrorin. Haluaisin tähän hivenen lisäselvyyttä: kun on vaikkapa tällainen kävelykatutapahtuma, mikä voi olla vappuna tai uutenavuotena, mikä ei ole välttämättä varsinaisesti järjestetty — Nizzan-isku on tämäntyyppinen, mikä tapahtui juuri tällaisessa festivaalitalanteessa, tai nyt viimeksi jalkapallostadionin ympärillä tapahtunut isku — niin kuulisin tähän mielelläni ministerin näkökantaa, että koskisiko poliisikoiran käyttö näitä alueita, ja myös toivoisin, että valiokunta omassa mietinnössään ottaisi kantaa tähän, että tämä mahdollistaisi myös poliisikoiran käytön esimerkiksi kävelykaduilla tällaisissa festivaalitalaisuuksissa.

14.40 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisin nykyistä kattavammat turvallisuustarkastukset ovat todella kannatettava asia.

Viimeisen viiden vuoden aikana poliisin haltuun tulleiden vaarallisten ja toisten vahingoittamiseen soveltuvien esineiden määrä on lisääntynyt selvästi. Pelkästään viime vuonna poliisin haaviin jäi Tampereella yli neljäsataa henkilöä, joiden aseistautumiseen ei ollut hyväksyttävää syytä, ja nämä luvut ovat vain tilastojen jäävuoren huippu. Nämä ovat tapauksia, jotka tulevat poliisin tietoon muiden tapauksien yhteydessä, kun teräaseita löytyy esimerkiksi näpistelijoilta ja rattijuopoilta. Tässä on kyse suurelta osin piilorikollisuudesta. Vahingoittamistarkoitukseen soveltuvan esineen kantamiseen julkisella paikalla löytyy harvoin hyväksyttävää syytä, ja jos on aina riski, että esineitä käytetään toista henkilöä vastaan ja huumausaineiden vaikutuksen alaisena, kynnys voi herkästi alentua. Pitäisikö rangaistusasteikkoa vaarallisten esineiden hallussapidosta koventaa, mikä voisi ehkä ehkäistä hallussapitoa?

Puhemies Maria Lohela: Ennen ministeriä vielä edustajat Räsänen ja Heinäluoma.

14.41 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lakiesityksessä ja sen perusteluissa on nostettu erityisesti esiin huumevalvonta ja sen tehostuminen, mikä onkin tärkeä asia, mutta ajattelen kyllä, kun tässä puhutaan myös vaarallisista esineistä, että tällä esityksellä valitettavasti varmasti tulee olemaan käyttöä myös väkivaltaisten tekojen, väkivaltaisten iskujen ja mahdollisesti jopa terrorismin torjunnassa, koska se kyllä myös lisää niitä mahdollisuuksia.

Näistä poliisille annettavista resursseista sen verran, että tällä lisäyksellä päästään nyt pitämään poliisimäärä siinä 7 800 poliisimiehen vuositasolla, mutta mikäli alkoholilaki uudistetaan, niin silloin tuo hyöty kyllä valuu suurimmaksi osaksi hukkaan, koska se edellyttäisi 300 henkilötövuoden lisäystä, mikäli alkoholilakia muutetaan, ja [Puhemies koputtaa] silloin tarvittaisiin taas uusi esitys.

14.43 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän täydennyspoliisiasiaan juuri siitä näkökulmasta, jonka viimeksi edustaja Räsänen tässä sanoi, ja se on se, että näitä muuttuvia tilanteita ja tarpeita on yhä enemmän. Nyt korkeasti koulutetun poliisin resursseja joudutaan varaamaan aika lailla toissijaisiin valvonta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

ja läsnäolotehtäviin, joissa pitää olla paikan päällä ja tarvittaessa puuttua asioihin. Vaikka nyt täällä mainittu eräs huono kulttuuri meidän jalkapallon viime vuosien kehityksessä on se, että huliganismi on tullut tännekin. Meillä saattaa olla tilanteita, joissa poliiseja on 40 paikan päällä helsinkiläisen urheilukentän laidalla ja sitten katsojia suurin piirtein sama määrä, kun joudutaan varautumaan etukäteistiedon pohjalta. Siksi tämä täydennyspoliisijärjestelmän läpikäynti on tosi tärkeää. On ihan niin kuin täällä on todettu: nythän niitä ei ole käytetty, ne ovat olleet turha joukko. Tämän joukon ainut tehtävä on ollut neljä kertaa vuodessa ottaa vastaan Poliisi-lehti ja lukea se, mutta sen kummempaa ei ole tapahtunut. Tämähän on hallinnon vika, jos tätä ei panna kuntoon.

Puhemies Maria Lohela: Ja ministeri Risikko, enintään 5 minuuttia, olkaa hyvä.

14.44 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Poliisimiehen oikeutta turvallisuustarkastuksen toimittamiseen ei siis enää rajattaisi ainoastaan tilaisuuteen saapuviin, sieltä poistuviin ja tilaisuuden järjestämispaikan tai majoitustilojen läheisyydessä oleviin henkilöihin. Nimittäin jatkossa poliisimiehen oikeus turvallisuustarkastuksen toimitamiseen kattaisi lähtökohtaisesti kaikilla tilaisuuden tapahtuma-alueilla sekä niiden majoitusalueilla ja niiden läheisyydessä olevat henkilöt, tarvittaessa siis myös tilaisuudessa jo paikalla olevat henkilöt. Tämähän on se iso muutos tässä nyt, että kun aikaisemmin on saanut tarkastaa tulevat ja lähtevät ja ulkopuolella, niin nyt saisi tarkastaa myöskin siellä tilaisuuden sisäpuolella, jos ajatellaan esimerkiksi jotain festarialuetta.

Turvallisuustarkastus voitaisiin tehdä erityistä suojelua edellyttävien tilaisuuksien lisäksi myös erityistä valvontaa edellyttävässä tilaisuudessa. Esityksen mukaan erityisen valvonnan tarve voisi liittyä esimerkiksi tilaisuuden erityisluonteeseen tai siihen, että olisi perusteltua aihetta epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan säännöksissä tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä. On kuitenkin huomattava, että säännösten mukaan tarkastus tulisi jatkossa kyseeseen vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Tämä koskee siis tarkastusmenettelyä, paikkaa ja esineitä.

Sitten täällä kysyttiin huumekoirista, eliikkä saisivatko huumekoirat siis jatkossa nuuhkia ketä tahansa festarikävijää ilman rikosepäilyä. Tämä oli yksi kysymys täällä. Turvallisuustarkastusten toimittaminen ei voimassa olevan säännöksen mukaan edellytä konkreettista rikosepäilyä. Poliisilain 2 luvun 13 §:ssä säädetään turvallisuustarkastusten toimittamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan turvallisuustarkastus toimitetaan käsin tunnustelemalla, koulutettua koiraa käyttäen, metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta käyttäen taikka muulla niihin rinnastettavalla tavalla. Siten poliisikoiraa voidaan käyttää turvallisuustarkastuksen suorittamisessa tietyissä tilaisuuksissa ja voimassa olevien säännösten nojalla.

Koira on nimenomaan apuväline. Perustelujen mukaan lähtökohtana ei tulisi olla kaikkien tilaisuuteen tai majoitustiloihin saapuvien henkilöiden tarkastaminen. Toisaalta perusteluissa todetaan, että koulutettua poliisikoiraa olisi tarkoituksenmukaista käyttää esimerkiksi väkimäärältään suurissa tilaisuuksissa. Poliisikoiralaitos on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle tekemässään selvityksessä todennut, että havaitessaan etsittävän aineen hajua koulutettu koira työskentelee niin sanotussa hajukentässä löytääkseen sille koulutuksessa merkitykselliseksi tehdyn etsittävän aineen hajulähteen. Tällöin koira väistämättä joutuu analysoimaan ja etsimään sen henkilön, josta haju tulee.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

Poliisikoiran tai muun koulutetun koiran etuna turvallisuustarkastuksen apuvälineenä on oikeuskirjallisuudessa pidetty sitä, että se aiheuttaa kohdehenkilölle varsin vähäistä haittaa, jos etsittävät aineet tai esineet muussa tapauksessa voitaisiin löytää vain hyvin perusteellisella tarkastuksella. Pykälän 2 momentissa säädetään erikseen turvallisuustarkastuksen toimittamisen menettelyperiaatteista, joihin kuuluvat lähinnä haitan periaate ja hienovaraisuusperiaate. Tässäkin pätee se sama, että on aina huomioitava, että säännösten, tämänkin lain säännösten, mukaan tarkastus tulisi jatkossa kyseeseen vain sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin tilanne välttämättä edellyttää. Tämä edellyttää tilaisuuteen liittyvien riskien arviointia ja tarkastusmenettelyn oikeasuhtaisuuden harkintaa sekä tilaisuuteen liittyvän poliisitoiminnan johtamisen että yksittäisen tarkastustoimenpiteen suorittamisen yhteydessä. Tämä liittyy nyt näihin teidän kysymyksiinne, eli siinä on hyvin paljon painoa johtamistoiminnalla ja sillä arvioinnilla, että tarvitaanko mukana tämän tyyppistä apuvälinettä ja toimintaa.

Sitten näihin teidän muihin kysymyksiinne. Erityisesti kysyttiin täydennyspoliisista. Meillä on ollut työryhmä nyt käynnissä, ja se edelleen jatkaa työtään. Meillä ei ole mitään sellaista periaatteellista kantaa tässä vaiheessa vielä, koska minä olen ajatellut, että työryhmä saisi nyt tehdä työnsä. Minä odotan sitä tulosta nyt viimeistään tämän kevään aikana, mitä he tulevat tästä sanomaan, ja meillä on ollut lähtökohta se, että tämä olisi hyvä järjestelmä, mutta siinä on aina katsottava kaikki koulutukset ja resurssit ja niin edelleen.

Haluan kiittää tässä yhteydessä nousseista puheenvuoroista liittyen kehysriihen. Työ on tehty hallituksen piirissä yhdessä, ja kiitos kuuluu kaikille, myöskin teille, arvoisat kansanedustajat, jotka olette omissa ryhmissänne puhuneet tämän asian puolesta. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan puhujalistaa.

14.49 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä nyt menee valiokuntiin ja saa varmasti laajan käsittelyn ja kuulemisen, niin vielä tähän oikeusasiamiehen lausuntoon sen verran toteaisin, että kun hän toteaa, että on ongelmallista tämä turvallisuustarkastustoimivaltuuden laajeneminen, niin pikkasen sitä ihmettelen siinä mielessä, että yleisötilaisuuteen liittyvään turvallisuusvalvonnan velvoitteeseen jo liittyy se, että ihmiset, jotka sinne tulevat, tietävät ja ymmärtävät, että siellä voi joutua tällaisen erityisen tarkastuksen tai muun kohteeksi, joten siinä ei pitäisi olla mitään uutta enää. Nyt kun nämä riskit valitettavasti ovat lisääntyneet tällaisissa tilaisuuksissa, niin se, että poliisi on siellä läsnä koiran kanssa tai ilman, luo vain lisää turvallisuuden tunnetta — ja Suomessa on totuttu luottamaan hyvään ja arvokkaaseen poliisitoimintaan. Että en näe tässä sinänsä ongelmaa.

Vielä palaisin sen verran tähän turvamiesten ja poliisin väliseen yhteistyöhön, että minusta sitä pitäisi laajentaa, se on valtava resurssi, joka on käytössä, ja myös siihen yhteiseen koulutukseen, että miten tässä muuttuvassa tilanteessa tätä turvallisuutta voidaan yhdessä lisätä.

14.50 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Poliisilla on monia tehtäviä, muun muassa oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Tämän esityksen tavoitteena on tilaisuuksien järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen mahdollistamalla kattavammat poliisin toimittamat turvallisuustarkastukset ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

laisuuksien alueella ja läheisyydessä, mitä nyt käsitellään hallituksen poliisilain 2 luvun muutosesityksessä.

Tavoitteena on yleisötilaisuuksien yleisen järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen muun muassa siten, että poliisi voi tarkastuksin tehokkaasti ennalta estää huumausaineiden kulkeutumista tilaisuuksien järjestämisalueille. Tavoitteena on myös mahdollistaa tehokkaampi huumausainerikostorjunta yleisötilaisuuksissa menettelyllä, josta aiheutuu tilaisuuteen osallistuville vain vähäistä haittaa.

Nyt esitettävillä muutoksilla poliisin toimintaa selkeytetään. Turvallisuustarkastusten ulottaminen koskemaan laittomia esineitä ja aineita tehostaa poliisin työtä erityisesti isoissa yleisötapahtumissa, kuten musiikkifestivaaleilla, kun voidaan tarkastuksilla tehokkaammin estää huumausaineiden vienti festivaalialueelle tai sen läheisyyteen.

Eryteisesti turvallisuustarkastuksien suorittamiseksi tehtävien menetelmien avaaminen, kuten poliisikoiran käyttö, tehostaa valvontaa. Yleisötilaisuuksissa yleisöä liikkuu koko ajan tilaisuuteen sisälle ja pois päin. Poliisihallituksen lausunnon mukaan "kokemuseräisen poliisitoiminnallisen tiedon perusteella esimerkiksi huumausaineita välitetään myös tilaisuuden järjestämispaikalla tai majoitustiloissa olevista kätköistä välittömään läheisyyteen. Näin ollen on tarpeen, että paikalla tai välittömässä läheisyydessä oleva voidaan tarkastaa. Lisäksi päältä haistavaa koiraa käytettäessä ei koiran toimintaa voida ohjata niin, että se haistelisi suuresta yleisömassasta vain yhteen suuntaan liikkuvat henkilöt."

Arvoisa puhemies! Lakiehdotuksessa ei oteta kantaa turvallisuustarkastuksen suorittamiseen vastaanottokeskuksissa, ja kysyisinkin: onko vastaanottokeskus tulkittavissa erityistä suojelua edellyttäväksi tilaisuudeksi, vai onko tarpeen ottaa lainkohtaan lisäyksenä erityinen kohde ja sen suojelu, kun tiedämme, että näissä laitoksissa on monta kertaa kovin paljon, satamäärin henkilöitä?

Lisäksi Poliisihallituksen lausunnon mukaan "Erityistä valvontaa edellyttävän tilaisuuden ja yksityisen tilaisuuden rajapinta ei ole esityksessä riittävän selkeä. Esimerkiksi poliisin kenttätoiminnassa tulisi tietää, voidaanko tarkastusoikeus ulottaa rikolliseksi luokiteltavan moottoripyöräkerhon kesäjuhlille saapuviin henkilöihin. Moottoripyöräkerhon kesäjuhla on luonteeltaan yksityinen, mutta sen vaikutukset ulottuvat yleiseen alueeseen ja naapurustoon." Tästäkin haluaisin tietää lisää ministeriltä. — Kiitos.

14.54 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kuten eri puolilla Eurooppaa tapahtuneet terrori-iskut sekä turvapaikkaturismin perustuva kansanvaellus terroristijärjestöjen sumuverhona ovat meille karvaasti opettaneet, turvallisuustilanne Euroopassa on heikentynyt peruuttamattomasti. Suomi ei ole näissä lisääntyvissä uhkakuvissa saari, vaan päinvastoin lienee ajan kysymys, milloin Suomessakin joudutaan tiedotustilaisuudessa iskun jälkeen toistamaan yleiseurooppalaista mantraa, että pelolle ei saa antaa valtaa. Ennen tätä uhkakuva meidän on kuitenkin tehtävä kaikkemme sen eteen, ettei mitään iskua koskaan tapahtuisi. Vaikka hallituksen esitys poliisilain muuttamisesta ei suorastaan liity tämän hetken islamistiseen terrorismiin Euroopassa, niin se on silti tarpeellinen osa listassa turvallisuutta lisääviä toimenpiteitä, joita olemme Euroopan sisäisen turvallisuustilanteen heikentymisen johdosta pakotettuja tekemään. Henkilö, joka haluaa aiheuttaa tuhoa ja kärsimystä, suuntaa toimensa väkijoukkoon ja yleisötapahtumiin, kuten Euroopan kokemukset ovat meille opettaneet, joten on välttämätöntä, että poliisi saa oikeudet entistä kattavimpiin turvallisuustarkastuksiin — tässä tapauksessa erityistä suojelua tai erityistä valvontaa edellyttävissä tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

14.55 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Poliisikoiranohjaajat ja erityisesti huumevalvontaa tekevät poliisimiehet ovat peräänkuuluttaneet poliisikoiran käytön laajentamista niin sanottuun päältä haisteluun. Tästä nyt on tänä päivänä puhuttu useammassakin puheenvuorossa. Nykyinen laki ja tämä nyt käsittelyssä oleva lakiesityskään eivät suoraan mahdollista tätä, näin minä olen asian ja lakiesityksen tekstin ymmärtänyt.

Arvoisa puhemies! Toivonkin, että valiokuntakuulemisen yhteydessä selvitetään — viimeistään siellä selvitetään — oikeuttaako tämä poliisin käyttämään poliisikoiraa sillä tavalla, että koira ja koiraa ohjaava poliisi ovat sijoittuneina vaikkapa tilaisuuteen johtavan portin lähistölle tuulen alapuolelle, jolloin koira voi reagoida saatuaan esimerkiksi räjähdysaineen taikka huumausaineen hajun jonkun ohikulkevan ihmisen vaatteista taikka kantamuksesta. Kun koira ammattikielellä sanottuna merkkää jonkun henkilön, koiranohjaaja voisi tehdä tälle henkilölle sitten tarkemman turvallisuustarkastuksen.

Arvoisa puhemies! Tämä laki menee valiokuntakäsittelyyn, ja mielestäni nyt valiokuntakäsittelyssä olisi syytä kyllä pohtia ja ruotia tämä niin tiukalla seulalla, että siinä viimeistään selviää, onko tämä mahdollista, ja jos on, niin kirjata se valiokunnan mietintöön ja kirjata selvästi ja selkeästi lakiin, jotta kenttätöitä tekevän poliisin ei tarvitse tulkita, onko minulla oikeus käyttää koiraa vai eikö ole oikeutta käyttää koiraa ja jos käytän koiraa, niin joudunko kirjoittamaan sitten vastineen mahdollisesti johonkin kanteluun. Pelisääntöjen tulisi olla riittävän selvät poliisimiehille, mutta myöskin kaikille muille kansalaisille, jottei tule tulkintojen vaaraa. Nyt on tulossa pitkä ja kuuma festarikesä. Toivottavasti tämä asia selviäisi vielä ennen sitä. — Kiitoksia.

Puhemies Maria Lohela: Hyvät edustajat, tässä alkaa lähestyä nyt se ennalta sovittu aikaraja, kello 15, joten tiedustelen: Mikäli aiotaan käyttää vain 2 minuutin puheenvuoroja, niin nuo kaikki neljä voitaisiin kyllä ottaa ennen kuin vaihdetaan aihetta. Sopiiko? [Sirpa Paatero: Sopii!] — Näin, edustaja Paatero.

14.57 Sirpa Paatero sd: Rouva puhemies! Tässä on tarpeellinen lainsäädäntö kyllä, kunhan huolehditaan sen tarkkarajaisuudesta, sillä poliisilla tulee olla, niin kuin on moneen kertaan todettu, riittävä mahdollisuus taata suomalaisten ja kaikkien täällä liikkuvien ja eri tapahtumiin osallistuvien turvallisuus.

Äsken jo nostin muutaman kysymyksen esille, mitkä ovat näissä oikeusasiamiehen huomioissa tulleet kirjoitetuiksi jo tähän lakiesitykseen. Varmaankin tulee valiokuntakäsittelyssä myöskin erikseen kiinnittää huomiota siihen, kun täällä on määritelty vaaraa aiheuttavat esineet ja muut laittomat esineet, joilla oletettavasti tarkoitetaan huumausaineita noin pääasiassa, että mikä on se vaaran aiheuttaminen näitten huumausaineiden osalta niille muille ihmisille. Tietenkin se ihmisen käyttäytyminen sen jälkeen muuttuu, ja siinä sitä on. Mutta näitä huomioita sinne on kirjoitettu. Myös tässä poliisikoiran kohdalla ja sen käyttämisen osalta on tarkennettavaa siinä, mitä se tarkoittaa. Oletettavasti on myöskin tarkennettavaa näissä muutamissa muissa kysymyksissä siellä valiokunnan keskustelussa.

Suomalaiset ovat tottuneet siihen, että kun tapahtumia järjestetään, niihin tullessa tarkistetaan laukut, ja myös alaikäisten alkoholitarkastuksia on vuosikymmenet tehty niin, että pyydetään se laukku avaamaan ja jos ei sitä suostu tekemään, niin siinä kohtaa pyydetään poistumaan paikalta. Minun mielestäni tämä on ollut varsin toimiva käytäntö, ja nyt sitten tässä tiukennetaan vielä sitä mahdollisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

Toistan uudelleen sen rajauksen tarpeen siinä, kuinka laaja se alue on sen varsinaisen tapahtuma-alueen ulkopuolelta. Siihen tarvitsemme lisää tarkennusta.

14.59 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Olen iloinen ministeri Risikon vastauksista tähän täydennyspoliisiasiaan. Aikaisempi sisäministeri, ministeri Orpohan, jo otti myönteisen kannan täydennyspoliisien tarpeeseen, ja hän näki tämän vastauksena myös näihin uusiin turvallisuushuuhkiin ja näki jopa nämä hybridiuhkat sensisältöisiksi, että ne puoltavat täydennyspoliisijärjestelmän käyttöönottoa. On paljon tällaisia avustavia tehtäviä, joissa selvittää lyhyemmälläkin koulutuksella, esimerkiksi liikenteen valvonnassa, ja on paljon sentyyppistä järjestyksenvalvontaa, jossa lähtökohtana ei ole voimankäyttö ja jossa myös tällainen täydentävä järjestelmä olisi tarpeen.

Puolustusministeri Niinistöhan meni jopa niin pitkälle, että hän konkreettisesti ehdotti, että voitaisiin käyttää sotilaspoliisikoulutuksen saaneita henkilöitä tällaisissa tehtävissä. Sekin on minun mielestäni rakentava ehdotus, jotta tähän kiistattomaan tarpeeseen olla läsnä ja hoitaa vaikkapa yleisötilaisuuksia tai sitten erilaisia muita uhkatilanteita voidaan vastata ja tehdä se järkevällä tavalla yhteiskunnan kokonaisresurssien kannalta. Mehän emme koskaan voi semmoista poliisijärjestelmää tehdä, jossa sen ruuhkahuipun mitoituksen mukaan olisi etukäteen riittävä määrä kaikkiin olosuhteisiin poliisikoulutuksen saaneita. Semmoisia resursseja meillä ei tule käytössä olemaan.

Joten toivon, että ministeri jaksaisi pitää tämän siellä työlistalla ja antaa vahvan poliittisen tuen tälle työryhmälle ja että se saataisiin asianmukaisesti myös sitten julkiseen keskusteluun ja arvioitavaksi ja myös niin, että eduskunta pääsee tämän vaalikauden aikana tekemään tätä asiaa koskevia päätöksiä.

15.01 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Tällä lain muuttamisella on tilaisuuksia koskevaa poliisin valvonta- ja tarkastustoimintaa selkeyttävä ja yhdenmukaistava vaikutus. Turvallisuustarkastusoikeuden tilanteellista ja alueellista ulottuvuutta koskevien säännösten täydentäminen poistaisi epäselvyyksiä siitä, missä tilanteessa poliisimiehellä on tilaisuuksissa ja tapahtumissa oikeus toimittaa turvallisuustarkastus. Tässä yhteydessä toivon, että edustaja Hongiston äskettäisessä puheenvuorossaan nostama huoli otetaan vakavasti ja että sitä selvennetään, missä tilanteissa tosiaankin koiraa voi ja saa käyttää.

Tärkeimpänä yhteiskuntamme kannalta nostaisin vielä sen, että lainmuutoksella kykenisimme luomaan paremmat edellytykset järjestyksen ja turvallisuuden takaamiseen hyvin moninaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa.

15.02 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! On selvää, että lisäämällä poliisin toimivaltuuksia saadaan varmasti turvallisempia tilaisuuksia aikaiseksi. Se on kuitenkin tosi- asia, että meillä on edelleenkin aivan liian vähän poliiseja.

Tässä keskustelussa ovat useampaan kertaan nousseet esille huumeet ja huumekoirat. Nyt voin kertoa teille, että meillä on olemassa myös sellaisia huumeita, joita koira ei haista, tai jos haistaa, niitä ei poliisi voi ottaa pois, koska ne ovat lääkeaineita ja ne on reseptillä myönnetty. Jos henkilöllä on näyttää resepti sille lääkeaineelle, mikä hänellä on, niin vaikkakin sitä lääkeainetta huumeena käytetään, sulattamalla se ja panemalla suoneen, sitä ei silloin voi ottaa pois, näin se vain on.

Sen lisäksi poliisia tarvittaisiin nettikauppaan, sieltä tulee huumeita valtavat määrät, sekä myöskin synteettisiä huumeita valmistavien pikkutehtaitten etsimiseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

Sitten meillä iso ongelma on kannabiskysymys, joka varmaan nousee jossakin vaiheessa esille. Meillä on olemassa laillista kannabista ja laitonta kannabista, ja sekin tilanne on aika lailla kestävä tällä hetkellä, myöskin viljelmiä on erityisen paljon.

Jotta poliisi pääsisi näihin puuttumaan — ei pelkästään siellä yleisötilaisuuksissa, jotka ovat tämän jäävuoren huippu — olisi todella hyvä asia, että nostettaisiin jälleen esille tämä täydennyspoliisipuoli ja katsottaisiin, mitä tehtäviä täydennyspoliisi pystyisi tekemään. Voisi ihan helposti kuvitella, että pienimuotoisissa tilaisuuksissa — jossakin, sanotaan, tyyliin Vaasan torilla — voisi olla järjestyspoliisi, jos siellä tarvitaan liikenteenohjausta, kun esimerkiksi vanhat autot ajavat sinne tai muuta vastaavaa. Siinä saataisiin varsinaisesti poliisimiehet niihin oikeisiin poliisitöihin, niihin töihin, mihin nekin poliisit, jotka tässä salissa istuvat, on koulutettu. Meillä on erittäin koulutetut, hyvät poliisit, he ratkaisevat erittäin paljon erittäin vakavia ja vaikeita ja kinkkisiä asioita, mutta heille pitää antaa mahdollisuus tehdä sitä työtään.

Puhemies Maria Lohela: Ja vielä ennen ministeriä edustaja Elomaa.

15.04 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Risikolle ja hallitukselle erittäin hyvästä hallituksen esityksestä. Lisää poliisille määrärahoja — se on hyvä ja tarpeellinen asia. Samoin suojelupoliisin resursseihin lisäystä — se on oikein. Turvallisuuden panostaminen on linja, jota ei varmasti kukaan vastusta.

Koirien apu viranomaistyössä ja ihmisten avustamisessa on korvaamatonta, ja se on lisääntynyt koko ajan laajasti. Poliisiammatin haasteet ovat kasvaneet jatkuvasti nykymaailmassa. On tärkeää panostaa myös poliisien jaksamiseen, samoin poliisikoirien hyvinvointiin. [Ben Zyskowitz: Ja jaksamiseen!] — Ja jaksamiseen. — Poliisikoirien toimintamahdollisuudet on hyvä selkeyttää selvästi, kuten edustaja Hongisto ja myös edustaja Ruoho täällä esittivät.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Risikko, 2 minuuttia.

15.05 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia vielä näistä kysymyksistä.

Todellakin täällä kysyttiin huumekoiran käytöstä, ja minä vielä tarkennan sitä, kun täällä kysyttiin, että voiko se ihan missä tahansa liikkua, vapputoreilla ja niin edelleen, että pitää muistaa, että ei ole mitään yleistoimivaltaa ja se on rajattu alue. Mutta samaan hengenvetoon sitten totean senkin, että turvallisuustarkastus voitaisiin siis tehdä erityistä suojelua edellyttävien tilaisuuksien lisäksi myös erityistä valvontaa edellyttävässä tilaisuudessa ja erityisen valvonnan tarve voisi liittyä esimerkiksi tilaisuuden erityisluonteeseen tai siihen, että olisi perusteltua aiheuttaa epäillä, että tilaisuuteen osallistuvilla on hallussaan säännöksissä tarkoitettuja kiellettyjä esineitä ja aineita. Mutta korostan: rajattu aluehan on kysymyksessä tässä laissa.

Sitten täällä pohdittiin vielä tuota resurssia. Olen aivan samaa mieltä teidän kommenttien kanssa, että sen lisäksi, että tarvitaan näitä taloudellisia resursseja, kyllä tarvitaan myöskin sitä työnjakoa ja pohtimista, onko se niin, että poliisit ovat esimerkiksi löytötavaratoimiston pitäjiä, ja onko se niin, että esimerkiksi, jos on päihdeongelmia paljon alueella, putkat ja päihtyneiden säilyttäminen ovat poliisien tehtävä. Mielestäni ei ole, niin että kylä tässä pitää sitä priorisointia todella paljon tehdä, koska kun täällä todettiin silloin istun-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 43/2017 vp

nossa, että tavoite hallintovaliokunnalla oli aika suuri määrä poliiseja, niin pitää muistaa, että meillä ei ole reservissä, meillä on vain pieni määrä työttömänä, noin 21 henkilöä, eli-
kä ei todellakaan sitä reserviäkään ole. Tämä on hieno saavutus, että tämä hallitus haluaa pitää nykyiset noin 7 200 poliisihenkilöä.

Korostan vielä sitä, että ei se raha yksin ratkaise. Meillä pitää olla toimivaltaa poliiseil-
la, ja se on lainsäädännöllä tehtävä, jota nyt tehdään tässäkin hallituksen esityksessä, ja sit-
ten vielä suorituskykyä, ja sitä pitää koko ajan kehittää.

Totean vielä sen, että tästä huumekoiran käytöstä ja siitä, miten koiran kanssa toimitaan,
varmasti sitten valiokuntakäsittelyssä kuulette.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.